

Juhtumiuuringud: Ringsed toidupakkumissüsteemid üritustel

Loe kõiki juhtumiuuringuid siit:

[Change\(K\)now! case studies](#)

Interreg
Baltic Sea Region

Co-funded by
the European Union

CIRCULAR ECONOMY

Change(K)now!

NETZWERK GREEN EVENTS

Topside tagastusautomaatide katsetamine Hamburgi sadama aastapäeval

Korduskasutatavate joogitopside tagastusautomaadi pilootprojekt suurel merefestivalil

HAMBURGI SADAMA AASTAPÄEV 2025 tähistas sadama 836. sünnipäeva umbes 1,2 miljoni külastajaga nädalavahetusel Elbe jõe ääres. Korduskasutatavate joogitopside logistika parandamiseks rahvarohketes joogilettides katsetasid korraldajad

tagastusautomaati, mis võimaldas külastajatel korduskasutatavaid topse automaatselt tagastada ja tagatisraha sularahas kätte saada.

Valdkond
Suur avalik üritus / merefestival

Teema
Korduskasutatavad joogitopsid
automaatse tagastussüsteemiga

Kliimatehnoloogia
Sularahatagastusega tagastusautomaat
korduskasutatavate topside jaoks

Organisatsioonid
Hamburgi Majandus-, Töö- ja
Innovatsiooniamet, bergmanngruppe,
ÖkoRAST, Netzwerk Green Events

Tulemused

98,1%
tagastusmäär

1300
topsi edukalt tagastatud

Investeering

Tagastusautomaadi rent

Märgistus ja seadistamine

Personal ja rahafond

● ● ● ● ●
Vastuvõetavus

● ● ● ● ●
Teostatavus

● ● ● ● ●
Ülekantavus

Kliimainvesteeringute tasuvus

Pilootprojektis katsetati, kas automatiseeritud tagastustaristu võiks lihtsustada korduskasutatavate joogitopside kasutamist suurtel avalikel üritustel. Võimaldades külastajatel joogitopsid otse automaati tagastada ja raha tagasi saada, oli süsteemi eesmärk suurendada tagastamismugavust ja vähendada joogimüüjate töökoormust tipptundidel.

„Ma kujutan ette, et tulevikus töötab see ainult selliste masinatega, et see on standardiseeritud ja kõik ürituste korraldajad töötavad nendega.“

- Müüja

Millega arvestada?

Tagastusautomaadid vajavad jälgimist ja hooldust. Kui kogumiskott saab täis või mündikarbid tühjenevad, siis süsteem lakkab töötamast ja seda tuleb kiiresti hooldada.

Millest alustada?

1

Paigaldage automaatsed tagastuspunktid

2

Tagage selge märgistus ja mitmekeelsed juhised

3

Koolitage töötajaid külastajate abistamiseks ja süsteemi jälgimiseks

4

Hinnake kasutajate käitumist ja tegevuse tulemuslikkust

Ülekantavus

Automatiseeritud tagastussüsteemid võiksid märkimisväärselt parandada korduskasutuse logistikat väga suurtel üritustel, vähendades järjekordi ja müüjate töökoormust. Siiski on vajalik topsisüsteemide ühilduvus ja usaldusväärne operatiivne tugi.

Vajadused

Tehnilised:
Tagastusautomaat ja ühilduvad korduskasutatavad topsid

Majanduslikud:
Masinate rent, logistika ja tagatisraha

Organisatsioonilised:
Ürituse korraldajate ja müüjate vaheline koordineerimine

Pädevus:
Töötajate koolitus ja külastajate juhendamine

Korduskasutatavad joogitopsid Hamburgi Päikeseloojangusarja jooksvõistlusel

Korduskasutatavate joogitopside katsetamine jooksvõistlusel

Hamburg Sunset Series on öhtune jooksuüritus, mida korraldatakse Wilhelmsburgi Inselparkis. 2025. aastal katsetati üritusel jooksuraja-äärses joogipunktis korduskasutatavate topside süsteemi.

Eesmärk oli vähendada ühekordselt kasutatavate topside tekitatavat jäätmekogust, tagades samal ajal, et jooksjad saaksid topse ohutult tagastada ilma võistlust segamata.

©Johannes-Schoelermann-28

Valdkond
Spordiüritus / jooksvõistlus

Teema
Korduskasutatavad joogitopsid spordiüritustel

Kliimatehnoloogia
Korduskasutatavate topside süsteem kogumiskorvide ja täisringluse logistikaga

Organisatsioonid
Hamburgi Päikeseloojangusarja korraldajad, FAIRPLATE Mehrwegsysteme GmbH, Netzwerk Green Events

Vähendamine

Jooksuraja äärsetes joogipunktides asendati ühekordselt kasutatavad topsid korduskasutatavatega

Tulemused

≈700
osalejat jooksvõistlusel

≈3000
võistluse ajal kasutatud korduskasutatavat topsi

Raja äärde paigutati tagastuskorvid, et topside tagastamine oleks lihtne

Investeering

Korduskasutatavad topsid

Kohaletoimetamise, pesemise ja kogumise logistika

Tagastuskorvide täiendav järelevalve personali poolt

Vastuvõetavus

Teostatavus

Ülekantavus

Kliimainvesteeringute tasuvus

Pilootprojekt näitas, et korduskasutatavad topsid toimivad isegi dünaamilistes keskkondades, näiteks jooksuvõistlustel. Topse jagati joogipunktis ja jooksjad tagastasid need raja äärde asetatud korvidesse.

Süsteem vähendas oluliselt jäätmete hulka ja näitas, et osalejad kohanevad kiiresti, kui protsess on intuitiivne.

Millega arvestada?

Jooksurajale jäetud topsid võivad tekitada komistusohtu. Selge teavitamine ja hästi paigutatud tagastuskorvid on vajalikud ohutuse tagamiseks võistluse ajal.

Millest alustada?

1

Tehke koostööd korduskasutatavate topside teenusepakkujaga

2

Asetage tagastuskorvid joogipunktide lähedale

3

Teavitage osalejaid süsteemist ette

4

Kasutage raja ääres selgeid silte

Ülekantavus

Korduskasutatavaid topse saab jooksuvõistlustel kasutada, kui varustus- ja tagastuspunktid on tsentraliseeritud. Suurematel võistlustel kasutamiseks on vaja aga suuremahulisemat logistikat ja hoolikat ohutusjuhtimist ning ka suuremate kulude katmist.

Vajadused

Tehnilised:
Korduskasutatavad topsid ja tagastuskorvid

Majanduslikud:
Topside kohaletoimetamise, pesemise ja kogumise teenuse pakkuja

Organisatsioonilised:
Selge tagastusprotsess rajal

Pädevus:
Jooksjate teavitamine enne üritust ja selle ajal

Kohustuslik korduskasutussüsteem UEFA EURO fännitsoonis Hamburgis

Korduskasutatavate toidu- ja joogipakendite kasutamine suurel rahvusvahelisel jalgpalliüritusel

UEFA EURO 2024 fännitsoon Hamburgis tõi Heiligengeistfeldi kokku jalgpallifännid üle kogu Euroopa, et osaleda kuu aega kestval avalikul vaatamis- ja kultuuriprogrammil. Üritusel, mida külastas kokku üle 600 000 inimese, rakendati siduvat kestlikkuse kontseptsiooni, mis hõlmas

kohustuslikku korduskasutatavate toidu- ja jooginõude süsteemi. Süsteemi eesmärk oli minimeerida ühekorrapakendite kasutamist, säilitades samal ajal lihtsa ja mugava külastuskogemuse rahvusvahelisele publikule.

Valdkond

Suur rahvusvaheline fännitsooni üritus

Teema

Korduskasutatavad toidu- ja joogipakendid suurüritustel

Kliimatehnoloogia

Kohustuslik korduskasutatavate nõude süsteem keske tagastuspunktiga

Organisatsioonid

Netzwerk Green Events, Hamburgi Keskkonna-, Kliima-, Energeetika- ja Põllumajandusamet, bergmanngruppe, FAIRPLATE Mehrwegsysteme GmbH

Vähendamine

Ühekorratopsid ja -toidunõud asendati korduskasutatavate alternatiividega kogu fännitsoonis

Tulemused

≈614 000
külastajat ürituse ajal

Kuni 50 000
külastajat päevas

Välditi ≈384 000 ühekorratopsi ja
≈30 000 ühekorratoidunõu kasutamist

Investeering

Korduskasutatavate nõude süsteem ja pesulogistika

Hamburgi linna toetused ja koordineerimine

Teavitusmaterjalid ja vabatahtlikud töötajad

Vastuvõetavus

Teostatavus

Ülekantavus

© Frank Schwichtenberg

Kliimainvesteeringute tasuvus

Fänniala näitas, et korduskasutussüsteemid saavad edukalt toimida ka väga suurtel rahvusvahelise publikuga üritustel. Kohustuslik korduskasutus tagas, et kõik müüjad kasutasid tsentraalselt korraldatud ja toetatud süsteemi või oma lahendust. Korduskasutussüsteemi toetas tsentraalne tagastuspunkt ja selge teavitust. See lähenemisviis hoidis ürituse ajal ära ligikaudu 384 000 ühekorratopsi ja 30 000 ühekordselt kasutatava toidunõu kasutamise.

Millega arvestada?

Teenusepakkuja valimine, kes oleks võimeline nii suure üritusega toime tulema, osutus keeruliseks. Esialgne sularahapõhine tagastussüsteem ilma žetoonideta tõi kaasa topside kogumise ja vargused. Pärast žetoonide kasutuselevõttu tagastusprotsess stabiliseerus. Samuti oli vajalik mitmekeelne teavitust, kuna külastajaid tuli paljudest eri riikidest.

Millest alustada?

1

Määratlege siduvad korduskasutusreeglid

Nõudke kõigilt müüjatelt korduskasutatavate topside ja toidunõude kasutamist

2

Paigaldage tsentraalne tagastustaristu

Pakkuge suurte külastajate hulkade jaoks kergesti ligipääsetavaid tagastuspunkte

3

Toetage müüjaid ja logistikat

Tehke koostööd spetsialiseerunud pesu- ja nõudelogistika teenusepakkujaga

4

Teavitage külastajaid selgelt

Kasutage korduskasutussüsteemi selgitamiseks silte, ekraane ja vabatahtlikke

Ülekantavus

Juhtum näitab, et korduskasutussüsteeme saab rakendada suurtel rahvusvahelistel üritustel, kui kõigile müüjatele kehtivad selged reeglid ja taristu on projekteeritud suure külastajate arvu jaoks.

Kesksed tagastuspunktid ja tugev koordineerimine on võtmeelemendid korduskasutuse kasutuselevõtuks suurtel spordiüritustel.

Vajadused

Tehnilised:
Korduskasutatavad toidunõud ja topsid tsentraalse tagastustaristuga

Majanduslikud:
Toetused ja logistiline tugi korduskasutusteenuste pakkujatele

Organisatsioonilised:
Siduv kestlikkuse kontseptsioon ja müüjate koordineerimine

Pädevus:
Mitmekeelne teavitust ja vabatahtlike tugi külastajatele

Copenhagen Sprint säästab digitaalsete korduskasutussüsteemide abil 1111 kg CO₂

Digitaalsed tagastusautomaadid ja kohustuslikud korduskasutuspakendid optimeerivad jäätmekäitlust suurel linnafestivalil

Kopenhaageni sprint on rahvusvaheline jalgrattavõistlus ja -festival, mis meelitab ligi umbes 10 000 külastajat päevas. Nagu paljudel tasuta sissepääsuga avalikel üritustel, on ka siin probleemiks pakendijäätmed ja korduskasutatavate topside madalad tagastusmäärad. Digitaalse platvormiga

seotud tagastusautomaadid võimaldavad külastajatel korduskasutatavad topsid tagastada ning tagatisraha tagasi saada või annetada, samal ajal kui korraldajatel on võimalik tagastusmäärasid reaajas jälgida.

Valdkond
Üritused

Teema
Korduskasutussüsteemid ja ringpakendid

Kliimatehnoloogia
Asjade interneti toega tagastusautomaadid ja digitaalne platvorm

Organisatsioonid
Copenhagen Sprint

Vähendamine

1111 kg CO₂

säästetud tänu korduskasutusele

71 kg

välditud jäätmeid

Tulemused

87,54%

tagastusmäär saavutatud

23 750

eset edukalt tagastatud

21%

tagastatud esemete tagatisraha annetati heategevuseks

Investeering

Tagastusautomaadid ja kastid

Töötajate koolitus ja logistika

Vastuvõetavus

Teostatavus

Ülekantavus

© Esben Zøllner Olesen

Kliimainvesteeringute tasuvus

Pilootprojekt näitab, et digitaalsed korduskasutussüsteemid vähendavad oluliselt suuremahuliste avalike ürituste süsinikjalajälge, ennetades jäätmete teket. Digitaalne annetusvõimalus võeti külastajate poolt hästi vastu ja võimaldas koguda heategevuslikke annetusi ilma tegevuskulusid suurendamata. Kogutud andmed pakuvad kindlat ärilist alust süsteemi laiendamiseks tulevastele linnafestivalidele, kus standardiseerimine ja suuremad mahud tagavad veelgi suurema positiivse kliimamõju investeeritud krooni kohta.

Millega arvestada?

Digitaalsed takistused ja keerulised tagastusastmed võivad põhjustada järjekordi. Tagage lihtne kasutajaliides, piisav tagastusmaht kastides ja põhjalik töötajate koolitus. Võtke arvesse, et väikemüüjate jaoks võib nõude ladustamine ja eelfinantseerimine olla problemaatiline.

Millest alustada?

1

Logistikapartner

Valige spetsialiseerunud teenusepakkuja (näiteks New Loop), kes haldab tagatisrahasüsteemi ja jälgib andmeid reaajas

2

Muutke tagastamine mänguliseks

Lisage annetusvõimalus - kasutajad tagastavad nõusid tõenäolisemalt, kui nad saavad hõlpsalt heategevuslikku eesmärki toetada

3

Lihtsustage kasutajakogemust

Veenduge, et digitaalne tagastusprotsess oleks ühe klõpsuga või personali abiga teostatav, et vältida ummikuid tiptundidel

4

Laadige alla

Tööriistad ja abimaterjalid
Change(K)now! veebilehelt

Ülekantavus

Väga asjakohane kõikidele omaavalitsustele, kes korraldavad suuri festivale, spordiüritusi või avalikke pidustusi.

Pilootprojekt näitab, et standardiseeritud digitaalset korduskasutussüsteemi saab lihtsalt rakendada, tehes koostööd spetsialiseerunud teenusepakkujatega.

See tõestatud tagastusmäär ja külastajate poolt tunnustatud annetusvõimalusega mudel pakub ülekantavat ja kohandatavat lähenemisviisi jäätmete ja CO₂-heitmete vähendamiseks suurüritustel.

Vajadused

Tehnilised:

Asjade internetiga seotud tagastusautomaadid ja stabiilne digitaalne tagastusplatvorm

Majanduslikud:

Väikemüüjatele mõeldud tellimus-/liisingumudelid ja eelfinantseerimine

Organisatsioonilised:

Tsentraliseeritud koordineerimine ja kogenud teenusepakkujate valik

Pädevus:

Töötajate koolitamine „korduskasutuse saadikutena“ tegutsemiseks ja kasutajate juhendamiseks

Ringne lähenemine Kopenhaageni tänavapäevadel

Korduskasutatavate toidupakendite ja topside katsetamine suurel linna spordifestivalil

Kopenhaageni tänavapäevad 2025 ühendasid Euroopa 3x3 korvpallimeistrivõistlused linna spordifestivaliga Kopenhaageni kesklinnas. Toiduputkad ja avalikud alad meelitasid iga päev ligi tuhandeid külastajaid. Ühekorrapakenditest tulenevate jäätmete vähendamiseks katsetasid korraldajad toidupakendite

ja joogitopside korduskasutussüsteemi, mis hõlmab tagastuspunkte, digitaalset tagastusvoogu ja annetuvõimalust.

Vähendamine

~200 kg CO₂
säätetud tänu korduskasutusele

~16 kg
välditud jäätmeid

Tulemused

89,17%
üldine tagastusmäär

99,6%
kausside/kandikute tagastusmäär

80,9%
topside tagastusmäär

Investeering

Korduskasutuse logistika, digitaalne tagatistrahastusüsteem ja teavitussmeetmed

Töötajate koolitus ja logistika

Annetuste osakaal:
53,8% tagastatud esemetest (~16 000 DKK)

Külastajaid:
~8 000–10 000 päevas

Tagastuspunktid:
8 punkti

Valdkond
Avalik üritus / linna spordifestival

Teema
Korduskasutatavad toidu- ja joogipakendid

Kliimatehnoloogia
Digitaalne tagastussüsteem korduskasutatavatele topsidele ja toidunõudele

Organisatsioonid
Kopenhaageni linn, New Loop, ürituse korraldajad ja toidumüüjad

● ● ● ● ●
Vastuvõetavus

● ● ● ● ●
Teostatavus

● ● ● ● ●
Ülekantavus

Kliimainvesteeringute tasuvus

Korduskasutussüsteem saavutas kõrge tagastusmäära ja mõõdetava keskkonnakasu, säilitades samal ajal positiivse külastajakogemuse. Tagastuspunktid üle kogu toimumiskoha võimaldasid külastajatel nõusid tagastada ja tagatisraha tagasi saada või annetada. Üldine tagastusmäär näitab, et korduskasutus võib avatud linnafestivalidel toimida, kui taristu ja teavitus on hästi korraldatud.

„Külastajad ei tagastanud lihtsalt pakendeid – paljud otsustasid annetada tagatisraha noortealgatuste toetamiseks.“

– Sarosh Qureshi

Millega arvestada?

Korduskasutatavate ja ühekorrapakendite samaaegne kasutamine tekitas segadust nii külastajate kui ka müüjate seas. Digitaalsed tagastusprotsessid võivad samuti tekitada kasutajate hulgas rahulolematust, kui selleks on vaja kasutada nutitelefonit või sisestada makseandmeid.

Ülekantavus

Korduskasutussüsteemid sobivad hästi linnafestivalidele ja spordiüritustele, sest toidualad ja tagastuspunktid saab korraldada tsentraalselt.

Süsteem toimib kõige paremini, kui korduskasutatavate pakendite kasutamine on kohustuslik kõigile müüjatele, tagastuspunktid on paigutatud läbimõeldult ja nähtavalt ning personal koolitatud.

Vajadused

Tehnilised:
Tagastuspunktid ja digitaalne deposiidiplatvorm

Majanduslikud:
Müüjate tagatisraha käitlemine ja pesemise ning transpordi logistika

Organisatsioonilised:
Korraldajate, müüjate ja korduskasutusteenuse pakkuja vaheline koordineerimine

Pädevus:
Töötajate koolitamine ja külastajate selge teavitamine

Millest alustada?

1

Määrake korduskasutuse nõuded

Nõudke korduskasutatavaid toidu- ja joogipakendeid

2

Paigaldage tagastustaristu

Asetage külastajatele mõeldud kesksetele aladele selgelt tähistatud tagastuspunktid

3

Teavitage süsteemist

Kasutage silte, töötajate juhiseid ja veebiteavet

4

Pakkuge stiimuleid

Pakkuge tagatisraha tagastamist ja annetamise võimalusi

RIIA LINN

Korduskasutatavate panditopside katsetamine Riia linnafestivalil

Korduskasutatavate topside detsentraliseeritud tagatisrahasüsteemi hindamine suurüritusel

Riia linnafestival on üks Läti suurimaid avalikke pidustusi, mis meelitab kohale kümneid tuhandeid külastajaid linna eri paikades. 2025. aastal katsetasid korraldajad korduskasutatavate joogitopside tagatisrahasüsteemi festivali peamises toimumiskohas 11. novembri kaldapealsel. Pilootprojekti käigus

katsetati, kas detsentraliseeritud tagastusmudel – kus joogipakendid tuleb tagastada nende väljastajale – võiks toimida suurel vabaõhuüritusel, vähendamaks ühekordselt kasutatavate joogitopside hulka.

Valdkond
Suur avalik linnafestival

Teema
Korduskasutatavad joogitopsid avalikel üritustel

Kliimatehnoloogia
Detsentraliseeritud korduskasutatavate topside tagastussüsteem müüjapõhise tagastusega

Organisatsioonid
Riia linnavolikogu, festivali korraldajad ja osalevad toidu- ja joogimüüjad

Vähendamine

Festivali pilootprojekti ajal asendati ühekordselt kasutatavad joogitopsid korduskasutatavatega

Tulemused

≈60 000 külastajat Riia linnafestivalil

Korduskasutatavate panditopside katsetamine peamises ürituse toimumiskohas mitme müüja juures

Teavitamise lihtsustamiseks võeti kasutusele ühtne 2-eurone tagatisraha

Investeering

Teabematerjalid, sh plakatid ja kleebsised

Müüjate infotunnid ja koordineerimine korraldajate poolt

Operatiivseire ja andmete kogumine ürituse ajal

● ● ● ● ●
Vastuvõetavus

● ● ● ● ●
Teostatavus

● ● ● ● ●
Ülekantavus

Kliimainvesteeringute tasuvus

Pilootprojekt näitas, et külastajad on üldiselt valmis osalema korduskasutussüsteemides, kui need on lihtsad ja selgelt teavitatud. Osalevad müüjad jagasid korduskasutatavaid topse, mis tagastati samadesse müügikohtadesse, kust need väljastati. Süsteem vähendas ühekorratopside kasutamist, pakkudes samal ajal praktilist teavet töö käigus tekkinud probleemide ja külastajate käitumise kohta suurtel avalikel üritustel.

„Pilootprojekt näitas, et korduskasutatavad topsid toimivad hästi – aga nõue tagastada need sama müüja juurde tekitab kiiresti järjekordi. Tagastussüsteem peab olema lihtsam kui ostusüsteem.“

– Emīls Zinkēvičs

Millega arvestada?

Kuna topsid tuli tagastada need väljastanud müüjale, ühinesid tagastusjärjekorrad sageli ostujärjekordadega, mis tekitas viivitusi ja frustratsiooni.

Ka tagatisraha tagastamine osutus keeruliseks, kuna paljud külastajad maksid kaardiga, kuid müüjad vajasisid tagasimakseteks sularaha.

Millest alustada?

1

Määratlege tagastusmudel

Otsustage, kas panditopside süsteemi peaks korraldama omaavalitsus või müüjad

2

Eraldage tagastus ostujärjekordadest

Paigaldage spetsiaalsed tagastuspunktid, et külastajad saaksid topse tagastada ilma müügilettide järjekordades ootamata

3

Lihtsustage tagatisraha tagastamist

Müüjate sularahakäitluse vähendamiseks kasutage digitaalseid tagastusvõimalusi või ühtseid tagatisraha reegleid

4

Teavitage külastajaid selgelt

Kasutage silte ja müüjate juhiseid, et selgitada, kuhu topsid tagastada

Ülekantavus

Topside korduskasutussüsteemid võivad suurtel festivalidel hästi toimida, kuid detsentraliseeritud tagastusmudelid võivad tekitada operatiivseid probleeme.

Eraldi järjekordadega tsentraliseeritud tagastuspunktid ja digitaalsed tagastussüsteemid võiksid oluliselt parandada külastajate kogemust ja müügi tõhusust.

Vajadused

Tehnilised:
Korduskasutatavad topsid ja tagatisraha haldamise süsteem

Majanduslikud:
Teabematerjalide trükkimise ja koordineerimise kulud

Organisatsioonilised:
Omaavalitsuse, korraldajate ja müüjate vaheline koordineerimine

Pädevus:
Müüjate koolitamine ja külastajate selge teavitamine

Korduskasutus Eesti laulu- ja tantsupeol

Toidupakendite korduskasutussüsteemide katsetamine suuremahulisel kultuurisündmusel

Tallinnas toimuv laulu- ja tantsupidu on üks Baltimaade suurimaid kultuurisündmusi ja osa UNESCO vaimsest kultuuripärandist. Festival toob kokku esinejaid, vabatahtlikke ja külastajaid üle kogu Eesti ning mujaltki. 2025. aastal katsetati mitmetasandilist korduskasutussüsteemi esinejate ja

külastajate toitlustuses ning ka esinejate majutuskohdades (soodustades toidu tellimist korduskasutusnõudes). Eesmärk oli vähendada ühekorrapakendite kasutamist ja katsetada korduskasutussüsteeme suursündmusel, kus osaleb kümneid tuhandeid osalejaid ja külastajaid.

© Kaupo Kalda

Valdkond
Suuremahuline kultuurifestival

Teema
Korduskasutatavad lauanõud suurtel avalikel sündmustel

Kliimatehnoloogia
Mitmetasandiline korduskasutussüsteem, mis hõlmab tagatisrahaga lauanõusid, mehitatud tagastuspunkte ja tellitud toidu korduskasutatavate pakendite tagastuspunktide võrgustikku.

Organisatsioonid
Tallinna Strateegiakeskus, festivali korraldajad, toitlustajad, korduskasutusnõude teenusepakujad ja toidukullerplatvormid (Wolt, Bolt)

Vähendamine

Ühekorranõude asendamine korduskasutatavatega kõigis festivalipaikades

Tulemused

≈120 000 külastajat ja ≈40,000 esinejat festivalil

Korduskasutussüsteemide rakendamine esinejate ja külastajate toitlustuses ning ka esinejate majutuskohdades

Automaatsed ja mehitatud tagastuspunktid

Investeering

Korduskasutusnõude logistika ja koordineerimine

Teabematerjalid ja koolitused

Vabatahtlike komplekteerimine ja tagastuspunktide haldamine

Vastuvõetavus

Teostatavus

Ülekantavus

© Merle Kuris

Kliimainvesteeringute tasuvus

Tallinnal oli juba kogemus, et korduskasutussüsteeme saab rakendada isegi väga suuremahulistel kultuuriüritustel. Piloodi käigus saadi teadmised, kuidas rakendada ühe ürituse raames paralleelselt mitut erinevat toidunõude tagastussüsteemi ja kaasata erinevad teenusepakkujad. Korduskasutatavad nõud olid kasutusel kõigis festivalipaikades nii esinejate kui ka küllastajate toidlustuses ja ka esinejate majutuskohdades soodustati toidu tellimist korduskasutatavates pakendites. Meetmed vähendasid ühekorrapakendite kasutamist ja suurendasid küllastajate, esinejate ja korraldajate teadlikkust ringsetest lahendustest.

Millega arvestada?

Sündmuse ulatus ja keerukus nõudsid korraldajate, toidlustajate, kordusnõude teenusepakkujate, esinejate majutuskohdade ja vabatahtlike vahelist tugevat koostööd. Mõned müüjad ei järginud korduskasutuse juhiseid ka siis, kui nende tähelepanu sellele eraldi juhiti. Ka oli nõude üldine tagastamata jätmise määr tavapärasest kõrgem.

Millest alustada?

1

Võtke nii küllastajate kui ka esinejate jaoks kasutusele korduskasutatavad lauanõud

2

Tagage selgelt nähtavad tagastuspunktid ja personali tugi

3

Koolitage müüjaid, vabatahtlikke ja korraldajaid enne üritust

4

Kasutage küllastajate juhendamiseks selget visuaalset teavet ja digitaalseid meeldetuletusi

Ülekantavus

Korduskasutussüsteeme saab üle kanda ka teistele suurtele festivalidele, kui kommunikatsioon, koolitus ja kontroll on selgelt määratletud.

Kultuurilised suursündmused muudavad ringsed lahendused avalikkusele nähtavaks ja aitavad normaliseerida korduskasutust.

Vajadused

Tehnilised:
Korduskasutusnõud ja vähesel määral toidupakendid

Majanduslikud:
Teabematerjalid, vahendid koolituseks ja koordineerimiseks

Organisatsioonilised:
Korraldajate, toidlustajate, kordusnõude teenusepakkujate, esinejate majutuskohdade ja vabatahtlike vaheline koostöö

Pädevus:
Koolitused ja selge visuaalne teave külalistele ja töötajatele

Ringlusnõud MAD Liepāja noortefestivalil

Jagatud korduskasutatavate topside süsteemi katsetamine noortefestivalil

Kopums / MAD Liepāja noortefestival on kahepäevane festival, mis toimub Jūrmala pargis Läänemere ääres. Üritus toob kokku noored, noorteorganisatsioonid ja laiema avalikkuse, et käsitleda kultuuri, loovust,

kodanikualgatust ja sotsiaalseid küsimusi. 2025. aastal katsetasid korraldajad esmakordselt jagatud korduskasutatavate topside ja tagatisraha süsteemi, et vähendada ühekorratopside kasutamist.

Valdkond
Avalik noortefestival

Teema
Korduskasutatavad joogitopsid avalikel üritustel

Kliimatehnoloogia
Jagatud korduskasutatavate topside süsteem keske tagastuspunkti ja tagatisraha tagastusega sularahas või pangakaardile

Organisatsioonid
Liepāja linnavalitsus, festivali korraldajad ja osalevad toitulstajad

Vähendamine

Festivali ajal asendati ühekorratopsid korduskasutatavate joogitopsidega.

Tulemused

≈16 000 osalejat noortefestivalil

Korduskasutatavate topside süsteemi testiti paljude müüjate juures

Keskne tagastuspunkt, mis võimaldab kaardi- või sularahatagastust

Investeering

Korduskasutatavate topside rendi- ja teenustasud

Teabematerjalid ja infotunnid müüjatele

Tegevuse koordineerimine omavalitsuse poolt, kui omavalitsus osaleb ürituse korraldamises

● ● ● ● ●
Vastuvõetavus

● ● ● ● ●
Teostatavus

● ● ● ● ●
Ülekantavus

Kliimainvesteeringute tasuvus

Pilootprojekt näitas, et jagatud korduskasutatavate topside süsteem saab tõhusalt toimida dünaamilistel noortele suunatud vabaõhuüritustel. Keskne tagastuspunkt võimaldas küllastajatel topse tagastada ja tagatisraha tagasi saada kas kaardile või sularahas. Süsteem vähendas ühekorratopside kasutamist, suurendades samal ajal noorte küllastajate keskkonnateadlikkust ja soodustades korduskasutust.

Millega arvestada?

Kuna süsteemis osalemine oli vabatahtlik, ei liitunud kõik toitlustajad skeemiga. Mõned müüjad ei soovinud maksta tagatisraha ettemaksu rahavoogude probleemide tõttu. Ebaregulaarne küllastajate voog ürituse ajal raskendas ka täpsete andmete kogumist tagastusmäärade kohta.

Millest alustada?

1

Määrake kõigile müüjatele ühine korduskasutatavate topside süsteem

2

Paigaldage selgelt nähtav keskne tagastuspunkt

3

Pakkuge koolitusseminare toitlustajatele ja korraldajatele

4

Teavitage tagatisrahasüsteemist siltide, sotsiaalmeedia ja kohaliku meedia kaudu

Ülekantavus

Korduskasutatavate topside süsteeme saab kasutada ka muudel avalikel üritustel, kui süsteemis osalemine on kohustuslik ja reeglid kõigile müüjatele selgelt edastatud. Rahaline toetus või kulude jagamine võivad aidata väiksematel müüjatel korduskasutussüsteeme kergemini kasutusele võtta.

Vajadused

Tehnilised:

Korduskasutatavad topsid, tsentraalne tagastuspunkt ja tagatisraha tagastussüsteem

Majanduslikud:

Topside rent, teenuste osutamine ja teabematerjalid

Organisatsioonilised:

Omaavalitsuse, korraldajate ja müüjate vaheline koordineerimine

Pädevus:

Müüjate koolitamine ja küllastajate selge teavitamine

Ringsete toidupakkumissüsteemide publikatsioonid valmisid projekti Change(K)now! raames, mida kaasrahastavad Interregi Läänemere piirkonna programm ja Eesti Keskkonnainvesteeringute Keskus. Projekti peamine eesmärk on muuta Läänemere piirkonna linnade ja elanike mõtteviisi, et minna ühekordse kasutusega toidupakenditelt üle ringsetele või korduskasutussüsteemidele. Sisu eest vastutavad autorid ja see ei pruugi kajastada rahastajate seisukohta nendel teemadel.

Interreg
Baltic Sea Region

Co-funded by
the European Union

CIRCULAR ECONOMY

Change(K)now!